

[Landbrugsministeren.]

der ikke inden for landbruget er enighed om ændring af den hidtil gældende form for kornordning, har regeringen fundet det rigtigst, at der fremsættes forslag til en uforandret kornlov for høståret 1964-65.

Med disse bemærkninger skal jeg indstille lovforslaget til velvillig behandling i det høje folketing.

Ministeren for Grønland (Mikael Gam):

Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte forslag til lov om statens tjenestemænd i Grønland.

Lovforslaget tilsigter en gennemførelse af de synspunkter vedrørende den fremtidige grønlandske lønpolitik, der er kommet til udtryk i det af Grønlandsudvalget af 1960 vedtagne skitseforslag til hovedlinjer for indkomstdannelsen og erhvervspolitikken i Grønland.

Grønlandsudvalget går i dette skitseforslag ind for, at det må tillægges afgørende betydning, at tilrettelæggelsen af det grønlandske erhvervslivs udbygning og dermed det grønlandske samfunds udvikling sker ved at skabe en stærk forbindelse mellem på den ene side lønninger og indhandlingspriser og på den anden side produktiviteten i det grønlandske samfund.

Jeg kan ganske tilslutte mig, at de af Grønlandsudvalget af 1960 udstukne retningslinjer for den fremtidige økonomiske politik i Grønland må følges, hvis den grønlandske befolknings arbejdsglæde, selvrespekt og initiativ skal bevares.

Såvel landsrådet som de forhandlingsberettigede grønlandske fagorganisationer har også tiltrådt dette synspunkt og erklæret sig enig i, at det som en nødvendig konsekvens heraf må følge, at der for Grønlands vedkommende må fastsættes et nominal-lønsniveau, der principielt helt løsrives fra nominal-lønsniveauet i den øvrige del af riget, og som fremtidig alene reguleres under hensyn til pristals- og produktionsudviklingen i det grønlandske samfund.

Landsrådet har endvidere erklæret sig

indforstået med, at nærværende lovforslag fremsættes i folketinget, uden at forslaget forinden i henhold til § 7, stk. 2, i lov nr. 271 af 27. maj 1950 om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser er forelagt landsrådet til betænkning.

Som det sikkert vil være de ærede medlemmer af det høje ting bekendt, har den største anstødssten i den hidtil førte lønpolitik i Grønland været, at staten har været nødt til i Grønland at give forskellig løn for samme arbejde, alt afhængig af, om lønmodtageren var udsendt hervedefra eller hørte hjemme i det grønlandske samfund, og jeg skylder vel straks at bemærke, at denne forskel i aflønningen ikke ophører, selv om det lovforslag, jeg her har fremsat, stadfæstes som egentlig lov.

Så længe den grønlandske befolkning ikke inden for sine egne rækker har det tilstrækkelige antal specialister til at klare de mangeartede opgaver, som den intensive opbygning, der foregår inden for stort set alle samfundsgrene i Grønland, kræver, og så længe sådanne specialister må tilkaldes andetstedsfra, må en sådan forskellig aflønning accepteres som uundgåelig.

Naturligvis kan det spørgsmål rejses, om det er nødvendigt at give højere realløn til de i Grønland ikke-hjemmehørende lønmodtagere, end de har her i landet.

Når man tager de nuværende beskæftigelsesforhold herved i betragtning, vil det for mig være helt urealistisk at tro, at man kan få kvalificeret arbejdskraft hervedefra til at arbejde i Grønland, uden at der på en eller anden måde skabes mulighed for ydelse af en højere realløn, end der gives på hjemstedet, og følgerne af en sådan ansættelses- og lønpolitik vil derfor uden for al tvivl blive, at den udvikling, der for længst er påbegyndt i Grønland, og som nu ønskes yderligere aktiviseret, f. eks. inden for erhvervslivet og uddannelsen, i stedet for vil blive retarderet, hvis den ikke simpelt hen går i stå.

Lige så overbevist jeg er om det rigtige i dette synspunkt, lige så overbevist er jeg

[Ministeren for Grønland.]

også om, at man ville gøre det grønlandske samfund ubodelig skade, hvis man drog den konsekvens af det nødvendige i en højere aflønning af de i Grønland ikke-hjemmehørende lønmodtagere, at de i Grønland hjemmehørende lønmodtagere skulle have samme høje realløn, og dette må gælde rent bortset fra de finansielle konsekvenser af en sådan aflønningsordning.

Den ansvarsbevidste del af den grønlandske befolkning forstår også helt disse synspunkter, hvorimod det har knebet ulige mere at få grønlænderne til at forstå, hvorfor der ikke kan gives dem samme nominalløn, som ydes for tilsvarende arbejde hernede, eventuelt således at en sådan aflønningsform blev kombineret med en pligt til at svare direkte skat. Navnlig den omstændighed, at de såkaldte udsendte lønmodtagere har fået dansk nominalløn under arbejde i Grønland, har skabt uro inden for de grønlandske lønmodtageres rækker.

Det er mit håb, at det foreliggende lovforslag må kunne bidrage til en afspænding på dette punkt. Jeg støtter dette håb på følgende betragtninger: for det første, at lovforslaget kommer til at omfatte alle tjenestemænd, hvad enten disse betragtes som udsendte eller som hjemmehørende i Grønland; for det andet, at der ved lovforslaget indføres et lønniveau, som fremover principielt helt løsrives fra enhver tilknytning til lønniveauet hernede, for det tredje, at der ved lovforslaget fastsættes klare regler for afgrænsningen af de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd over for de i Grønland hjemmehørende tjenestemænd; samt endelig for det fjerde, at lovforslaget indeholder betydelig klarere regler end fastsat i tidligere love om størrelsen af det Grønlandstillæg, der ud over den egentlige løn skal ydes de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd, samt om de særlige vilkår, der herudover bliver gældende for denne tjenestemandsgruppe.

De i dag gældende regler om statstjenestemændenes ansættelse i Grønland findes i normerings- og klassificeringsloven, afd. 20, §§ 157-171, og lønningssystemet for disse tjenestemænd bygger på det principielle synspunkt, at tjenestemandslønnen i Grønland bør fastsættes under hensyntagen til skattefriheden, det grønlandske prisniveau

samt visse særlige økonomiske goder, der er specielle for Grønland, f. eks. fri læge- og tandlægehjælp, således at der tilstræbes en tilnærmelse af statstjenestemændenes reallønninger i Grønland til reallønningerne i den øvrige del af riget.

Efter lovens ordlyd skal de i Grønland hjemmehørende og ikke-hjemmehørende statstjenestemænd have udbetalt samme løn til forbrug i Grønland. For at skaffe tilgang af et tilstrækkeligt antal kvalificerede tjenestemænd hernedefra indeholder loven bestemmelse om, at der efter forhandling med et i loven hjemlet særligt Grønlandstillægsnavn kan ydes de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd en særlig „udsendelsesgodtgørelse“ (et Grønlandstillæg), der dog ikke kommer til udbetaling under ophold i Grønland.

Fastsættelsen af statstjenestemændenes lønniveau i Grønland sker herefter i henhold til normerings- og klassificeringslovens § 158, stk. 2, på den måde, at det ved tekstanmærkning på finansloven eller til lægsbevillingsloven for 3-årige perioder bestemmes, hvor meget de her i landet til enhver tid fastsatte bruttolønninger ekskl. stedtillæg skal nedsættes, henholdsvis forhøjes under hensyntagen til leveomkostningerne her i landet og i Grønland.

I tiden efter 1. april 1962 har reduktionen været fastsat til 20 pct. af samtlige lønde, men en sådan reduktion af lønnen har kun været gennemført for de i Grønland hjemmehørende tjenestemænd.

De i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd har derimod indtil nu bevaret dansk løn uden reduktion og uden ydelse af Grønlandstillæg efter tilbagekomsten her til landet. Grunden hertil er først og fremmest, at erfaringerne fra et andet lønmodtagerområde, hvor en tvangsopsparingsordning overenskomstmæssigt var aftalt for en del af lønnen til i Grønland beskæftigede lønmodtagere, der var hjemmehørende her i landet, viste, at rige muligheder stod åbne for at omgå hensigten med en sådan tvangsopsparing. Hertil kom yderligere, at de praktiske vanskeligheder, der var forbundet med ordningens gennemførelse, viste sig at være særdeles betydelige og ikke stod i noget rimeligt forhold til de fordele, som ordningen tilsigtede.

Foruden egentlige statstjenestemænd er

[Ministeren for Grønland.]

der i dag i Grønland ansat cirka 500 såkaldte „grønlandske tjenestemænd“, hvis ansættelses- og aflønningsforhold er fastsat i en bekendtgørelse af 8. april 1959. Denne lønmodtagergruppe, der tidligere blev benævnt „bestillingsmænd“, har i realiteten haft samme ansættelsesstatus som egentlige statstjenestemænd, men lønniveauet for de grønlandske tjenestemænd er fastsat således, at der her i højere grad end for de egentlige statstjenestemænds vedkommende er taget hensyn til indkomstniveauet for den del af den grønlandske befolkning, der beskæftiges i produktionen, eller som aflønnes efter de mellem staten og Grønlandsk Arbejdersammenslutning afsluttede overenskomster.

I overensstemmelse med det i Grønlandsudvalgets tidligere omtalte skitseforslag anførte omfatter nærværende lovforslag såvel de i Grønland hjemmehørende og ikke-hjemmehørende egentlige statstjenestemænd som de såkaldte grønlandske tjenestemænd, og begge disse tjenestemandsgupper foreslås — ligeledes i overensstemmelse med skitseforslaget — tillagt en generel lønforhøjelse på 10 pct. som forskud på en forventet produktivitetsstigning i Grønland.

De problemer, der har rejst sig for at finde frem til en afgrænsning mellem de i Grønland hjemmehørende og ikke-hjemmehørende tjenestemænd, har været særdeles vanskelige at løse. Det af lønningskommissionen af 1954 foreslåede afgrænsningskriterium, det såkaldte „hjemstavnskriterium“, gik ud på, at kun sådanne personer, der har opholdt sig uden for Grønland i en uafbrudt periode af 10 år efter det fyldte 8. år, og som ved ansættelsen havde fast bopæl her i landet, kunne betragtes som ikke-hjemmehørende i det grønlandske samfund. Dette kriterium har i tiden efter 1. april 1958 været anvendt i statens ansættelsespraksis i Grønland, men har givet anledning til stærk kritik og foreslås nu afløst af et såkaldt „fødestedskriterium“.

Efter dette kriterium betragtes enhver person, der ved ansættelsen har fast bopæl i Grønland, eller som er født i Grønland eller inden det fyldte 5. år har taget fast bopæl i Grønland, som hjemmehørende i det grønlandske samfund.

Selv om jeg ikke er udelt begejstret for denne måde at afgrænse de i Grønland hjemmehørende tjenestemænd fra de ikke-hjemmehørende, finder jeg det vanskeligt at finde noget andet brugeligt kriterium, og jeg går derfor ind for dette afgrænsningskriterium, dels fordi der i Grønlandsudvalget af 1960 var enstemmig tilslutning til fødestedskriteriets anvendelse, dels fordi kriteriet er formuleret af de grønlandske medlemmer af Grønlandsudvalget. Ved den formulering, lovforslaget — og navnlig bemærkningerne — har fået, håber jeg dog, at der ved en fornuftig tilrettelagt dispensationspraksis kan nås frem til en brugelig ordning — en ordning, som ikke fører til, at uddannede grønlændere forlader det grønlandske samfund.

Ved udarbejdelsen af nærværende lovforslag har det naturlige udgangspunkt i øvrigt været at skaffe alle tjenestemænd i Grønland en tilsvarende retsstilling som den, der tilkommer statstjenestemænd her i landet, og de i lønnings- og pensionsloven indeholdte regler har derfor i så vidt omfang, som det har været muligt, dannet forbillede for lovforslagets almindelige bestemmelser, bestemmelserne om pension og efterindtægt for tjenestemænds efterladte.

De i lønnings- og pensionsloven indeholdte principper for inddeling i lønningsklasser, regulering af lønninger og pensioner m. v., ydelse af stedtillæg samt for fastsættelse af de i lønnings- og pensionslovens 2. del hjemlede ydelser til tjenestemænd uden for den faste lønning er også foreslået anvendt i nærværende lovforslag, dog således at der på grund af de særlige grønlandske forhold gives ministeren for Grønland en noget videre bemyndigelse end fastsat i lønnings- og pensionsloven til at udfærdige de nærmere regler for ydelse af befordringsgodtgørelse, flyttegodtgørelse, vederlag for overarbejde og tjeneste på mistede fridage m. v.

Hvad angår lovforslagets systematik, kan jeg anføre, at forslaget er opbygget på den måde, at der i lovforslagets 1. og 2. del er samlet alle de generelle bestemmelser, der er fælles for tjenestemændene i Grønland. I lovforslagets 3. del behandles de spørgsmål, der alene vedrører de i Grønland hjemmehørende tjenestemænd, og i lovforslagets 4. del de spørgsmål, der alene vedrører de i Grønland ikke-hjemmehørende tjeneste-

[Ministeren for Grønland.]

mænd. 5. del indeholder normerings- og klassificeringsbestemmelserne og kan siges at svare til normerings- og klassificeringsloven. Når jeg ikke har ment på samme måde, som tilfældet er for tjenestemændenes vedkommende her i landet, at burde optage bestemmelserne om normeringen og klassificeringen af statstjenestemændene i Grønland i en særlig lov, må grunden søges i det relativt begrænsede antal tjenestemandstillinger, nemlig ca. 800, som lovforslaget kommer til at omfatte.

I lovforslagets 6. del indeholdes overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelser m. v.

Jeg skal i øvrigt ikke her komme ind på en mere detaljeret gennemgang af lovforslagets enkelte bestemmelser, men henviser herom til lovforslagets bemærkninger.

Et enkelt af de såkaldte tjenestemandsgoder vil jeg dog gerne omtale lidt nærmere.

Jeg tænker her på pensionsreglerne.

De særlige grønlandske forhold, som på så mange andre områder fører til, at fælles retsregler mellem Grønland og den øvrige del af riget ikke kan gennemføres i fuld udstrækning, gør sig også gældende, når der skal tages stilling til, om lønnings- og pensionslovens pensionsbestemmelser uændret kan anvendes på tjenestemændene i Grønland.

Flere grunde taler for, at dette ikke vil være rigtigt.

Vi må her erindre, at levealderen i Grønland ikke er så høj som hernede, og vi må heller ikke glemme, at den barske grønlandske natur har til følge, at navnlig uden-dørsarbejdende tjenestemænd er udsat for fysiske påvirkninger, der svækker deres arbejdsevne betydeligt tidligere, end det normalt er tilfældet her i landet.

For de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænds vedkommende gør sig i særlig grad det forhold gældende, at de pågældende, der som oftest har opholdt sig i en meget lang årrække i Grønland, vil føle tilværelsen i Grønland både fysisk og psykisk belastende, længe før den efter lønnings- og pensionsloven hjemlede pensioneringsalder indtræder.

I de før lønnings- og pensionsloven gældende tjenestemandsløve var disse synspunkter også tilgodeset derved, at de såkaldte udsendte tjenestemænd dels kunne

søge afsked med pension ved 55 års alderens indtræden og skulle søge afsked ved det fyldte 60. år, dels fik deres pensionsanciennitet beregnet efter særligt gunstige regler.

For bestillingsmændenes vedkommende var pensioneringsalderen fastsat således, at ret til afsked med fuld pension opnåedes ved det fyldte 60. år, og pligt til at søge afsked med fuld pension indtraf ved det fyldte 65. år.

Medens bestillingsmændene, der ved overgang til aflønning efter bekendtgørelsen af 8. april 1959 som tidligere nævnt blev betegnet som grønlandske tjenestemænd, bevarede de hidtidige pensionsregler, indførtes ved lønnings- og pensionsloven og normerings- og klassificeringsloven i 1958 for de egentlige statstjenestemænds vedkommende en betydelig skærpelse af pensionsreglerne.

Dels bortfaldt den gunstige pensionsanciennitetsberegning, dels blev retten, henholdsvis pligten, til at søge afsked med pension for de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd hævet til 60, henholdsvis 65 år og således, at der kun ved afgang ved 65 års alderens indtræden opnåedes ret til fuld pension.

For de i Grønland hjemmehørende statstjenestemænd blev pensionsreglerne gjort ganske parallelle med de her i landet gældende.

Jeg er ganske klar over, at baggrunden for den skærpelse af pensionsreglerne, som i 1958 blev gennemført ved lønnings- og pensionsloven samt normerings- og klassificeringsloven, stod i forbindelse med den almindelige sanering af den her i landet gældende pensionsordning. Men jeg vil gerne her stærkt fremhæve, at jeg finder det uheldigt, at lønningskommissionen af 1954 lod tjenestemændene i Grønland omfatte af de nye pensionsregler i en i forhold til den hidtidige ordning så vidtgående retning.

Jeg synes selv, at jeg har været yderst beskeden i de forslag, som indeholdes i lovforslagets § 46, hvorefter der som almindelig regel foreslås en ret til afsked med pension ved det fyldte 60. år og en pligt til afsked med pension ved det fyldte 65. år, og jeg gør udtrykkelig opmærksom på, at den grønlandske tjenestemandforening ikke har kunnet acceptere dette forslag, men har ønsket bestemmelsen ændret således, at der

[Ministeren for Grønland.]

også åbnes mulighed for ved afsked ved det fyldte 60. år at opnå fuld pension. En sådan ret tilsikres ved lovforslagets § 47, stk. 4, de tidligere grønlandske tjenestemænd, ansat i henhold til bekendtgørelsen af 8. april 1959, og selv om jeg gerne så, at samme ret tilsikres også andre tjenestemænd i Grønland, så har jeg dog ment, at lovforslaget tilsikrer statstjenestemændene i Grønland en så væsentlig forbedring af pensionsforholdene, set i forhold til lønnings- og pensionslovens bestemmelser, at jeg ikke har fundet det rigtigt at stille forslag om en yderligere forbedring.

Hvad specielt angår de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd, indeholder lovforslaget i § 96 også forslag om en gunstigere pensionsordning end hjemlet i normerings- og klassificeringslovens § 166, uden at den foreslåede ordning dog tåler sammenligning med de pensionsvilkår, der var tilsikret de i henhold til tjenestemandsløvene før 1958 ansatte, i Grønland ikke-hjemmehørende statstjenestemænd.

Også her synes jeg, at mit forslag er beskedent, og idet jeg i øvrigt om den nærmere begrundelse for forslaget skal henvide til bemærkningerne til § 96, henstiller jeg, at disse ømtålige pensionsproblemer løses som af mig foreslået.

Hvad angår spørgsmålet om de forhandlingsberettigede tjenestemandsovergangsordningers inddragen i det foreliggende lovforslags tilblivelse, kan jeg anføre, at jeg, efter at et udkast til lovforslaget var udarbejdet, har ført forhandlinger med den grønlandske tjenestemandsovergangsforening, der af de forhandlingsberettigede centralorganisationer og Danmarks Lærerforening var blevet bemyndiget til på disse organisationers vegne at forhandle om forslagens enkelte bestemmelser.

Under disse forhandlinger har såvel de i Grønland hjemmehørende statstjenestemænd som de grønlandske tjenestemænd været repræsenteret.

Bortset fra enkelte spørgsmål, for hvilke der nærmere er redegjort i bemærkningerne til § 47 vedrørende fastsættelse af pensionsanciennitet, §§ 69-70 om lønningsklasserne og § 115 om bestillingstillæg til visse tjenestemænd inden for den kgl. grønlandske handel, har tjenestemandsovergangsforeningen kun-

net tilslutte sig, at lovforslaget fremsættes i den foreliggende form.

Jeg skylder dog her at tilføje, at den grønlandske tjenestemandsovergangsforening har taget forbehold om mulige indvendinger mod lovforslaget fra centralorganisationernes og Danmarks Lærerforenings side, et forbehold, jeg naturligvis under de givne omstændigheder er helt indforstået med at acceptere.

Yderligere finder jeg det rigtigt at gøre opmærksom på, at den tilslutning til lovforslagets fremsættelse, som er opnået hos den grønlandske tjenestemandsovergangsforening, og som har fundet udtryk i de indledende bemærkninger til forslaget, forudsætter, at jeg får lejlighed til på et senere tidspunkt under lovforslagets behandling her i tinget at stille ændringsforslag til de i lovforslagets 5. del indeholdte normerings- og klassificeringsbestemmelser.

Som det fremgår af bemærkningerne til §§ 99, 101, 102, 103, 109, 113 og 114, er der ikke stillet forslag om nynormeringer eller om oprykninger af eksisterende tjenestemandstillinger til højere lønningsklasser, men alene søgt hjemmel til en overførsel af de eksisterende tjenestemandstillinger, således som disse i dag er normeret og klassificeret, til de i det foreliggende lovforslag fastsatte nye lønningsklasser.

Jeg vil gerne i denne forbindelse gøre opmærksom på, at de tjenestemandstillinger, der foreslås overført, omfatter de tjenestemandstillinger, der pr. 1. april 1963 var hjemlet i normerings- og klassificeringsloven, idet der mellem finansministeriet og ministeriet for Grønland har været enighed om, at et egentligt normeringslovforslag for 1964-65 ikke burde fremsættes, for så vidt angik statstjenestemandstillingerne i Grønland, men at eventuelle omnormeringer og nynormeringer i disse tilfælde burde finde sted i forbindelse med nærværende lovforslags fremsættelse og indeholdes i forslagens 5. del samt i et samtidig af finansministeren fremsat særligt lovforslag om ændring af loven om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger. Denne noget komplicerede fremgangsmåde må ses i lys af den kendsgerning, at der som følge af overgangsbestemmelserne i nærværende lovforslags § 121 må opretholdes et dobbelt sæt normeringer af statstjenestemandstillin-

[Ministeren for Grønland.]

gerne i Grønland, således at de pågældende stillinger både normeres i normerings- og klassificeringsloven og i nærværende lovforslags 5. del. Det er naturligvis klart, at hvis en tjenestemand i henhold til lovforslagets § 121 måtte vælge at forblive på sine hidtidige ansættelsesvilkår, må følgen være, at den for den pågældende tjenestemand i det foreliggende lovforslag normerede stilling ikke kan besættes med en anden. Dette synspunkt er tilgodeset ved lovforslagets § 123.

Medens et egentligt forslag til nynormeringer og oprykninger, for så vidt angår statstjenestemændene, er udarbejdet og forhandlet med den grønlandske tjenestemandsförening og derfor vil kunne fremsættes som ændringsforslag til det foreliggende lovforslag, så snart lønningsrådets og finansministeriets tilslutning foreligger, har et tilsvarende forslag vedrørende de såkaldte grønlandske tjenestemænd givet anledning til betydelige vanskeligheder.

Som det fremgår af de indledende bemærkninger til lovforslagets 5. del, er det tanken at anvende et beløb, stort 215.000 kr., der af Grønlandsudvalget af 1960 er foreslået stillet til rådighed til udjævning af urimelige lønforskelle inden for de grønlandske tjenestemænds rækker, til dækning af merudgifterne ved individuelle oprykninger af disse tjenestemænd til højere lønningsklasser. Som det ligeledes fremgår af de omhandlede bemærkninger, er ministeriet imidlertid ikke på grund af det i ministeriet foreliggende materiale i stand til at foretage en sådan bedømmelse af de enkelte grønlandske tjenestemænds tjenesteområde, at en objektiv og retfærdig indstilling om oprykninger kan afgives. Vi må indhente de i så henseende nødvendige oplysninger i Grønland, og jeg må i konsekvens heraf forbeholde mig i næste folketingssamling at søge de nødvendige oprykninger af grønlandske tjenestemænd gennemført med virkning fra 1. april 1964 ved et ændringsforslag til det foreliggende lovforslag efter dettes forventede stadfæstelse som lov.

Sluttelig vil jeg gerne anføre, at de som følge af stadfæstelsen af nærværende lovforslag forventede merudgifter skønnes at ville beløbe sig til cirka 1,3 mill. kr. årligt.

Jeg er klar over, at resultatet af dette

lovforslags udvalgsbehandling i folketinget vil kunne blive, at der foruden de af mig bebudede ændringsforslag til lovforslagets 5. del skal stilles yderligere ændringsforslag, og jeg er naturligvis helt parat til at acceptere det faktum, at det som følge af den korte tid, der har været levnet bl. a. centralorganisationerne til at overveje lovforslaget, ikke kan udelukkes, at der kan blive tale om flere ændringsforslag, end det normalt er tilfældet, når et lovforslag er fremsat i folketinget.

Af flere grunde har jeg fundet det rigtigt at udbede mig en udtalelse fra lønningsrådet om det foreliggende lovforslag.

Jeg var imidlertid klar over, at det kunne blive vanskeligt for lønningsrådet at foretage en mere detaljeret behandling af dette ret omfattende lovforslag, hvis jeg skulle kunne nå at fremsætte forslaget for folketinget inden den 15. marts i år. Derfor formulerede jeg min henvendelse til lønningsrådet på den måde, at jeg udbad mig en udtalelse om, hvorvidt rådet i princippet kunne tiltræde, at lovforslaget blev fremsat for folketinget i den foreliggende form, og således at jeg i bekræftende fald ved forslagens fremsættelse tog forbehold om på et senere tidspunkt under behandlingen her i tinget at fremkomme med sådanne ændringsforslag, som lønningsrådet efter en mere detaljeret gennemgang af forslagets bestemmelser måtte finde påkrævet.

Som svar på denne henvendelse har lønningsrådet i skrivelse af 12. marts d.å. bl.a. udtalt, at rådets flertal under hensyn til de særlige forhold, som gør sig gældende for tjenestemænd i Grønland, ikke i princippet finder noget at indvende imod, at der fremsættes forslag til lov om statens tjenestemænd i Grønland på grundlag af det udarbejdede udkast. Lønningsrådets flertal går dog herved ud fra, at der på sædvanlig måde vil blive givet rådet lejlighed til at udtale sig, forinden eventuelle ændringsforslag fremsættes.

Et mindretal i lønningsrådet bestående af partiet venstres og det konservative folkepartis medlemmer har derimod givet udtryk for den opfattelse, at det må være en normal forudsætning, at lovforslag, der forelægges lønningsrådet til udtalelse, bør være færdigbehandlet i rådet inden deres fremsættelse i folketinget, og at den i det

[Ministeren for Grønland.]

foreliggende tilfælde foreslåede fremgangsmåde indebærer et brud på dette princip, hvorfor mindretallet må forbeholde sig sin stilling til lovforslaget.

Naturligvis er jeg ked af det forbehold, som mindretallet har taget, men da lønningrådets flertal har kunnet tiltræde, at jeg fremsætter lovforslaget, og da jeg selv sagt er helt indforstået med, at der gives rådet lejlighed til at udtale sig, forinden eventuelle ændringsforslag fremsættes, ser jeg ingen grund til ikke at fremsætte forslaget i den foreliggende form.

Selv om jeg finder grund til at beklage, at ændringsforslag ikke vil kunne undgås efter lovforslagets fremsættelse her i folketinget, så vil jeg dog gerne samtidig påpege, at de ændringsforslag, der kan blive tale om at fremsætte, måske nok i sig selv kan anses for betydningsfulde, men set i relation til de meget væsentlige nydannelser inden for den grønlandske lønpolitik, som lovforslaget i sin helhed giver udtryk for, vil de ændringer, der kan blive tale om at søge gennemført, trods alt være af forholdsvis beskeden karakter.

Jeg vil derfor gerne slutte med at udtale, at når jeg har fundet det nødvendigt at fremsætte lovforslaget nu, skyldes det, at alle andre indkomstgrupper i Grønland pr. 1. april 1964 har fået tilsagn om den indkomstforbedring, som Grønlandsudvalget af 1960 i sit skitseforslag er gået ind for. De i Grønland hjemmehørende statstjenestemænd og de grønlandske tjenestemænd vil derfor føle sig uretfærdigt behandlet, hvis de ikke opnår tilsvarende lønforbedringer fra samme tidspunkt.

Yderligere er det min opfattelse, at en udskydelse af lovforslaget til fremsættelse i efterårets folketingssamling vil have yderst uønskede politiske — herunder nationalpolitiske — virkninger.

Grønlandsudvalgets medlemmer og i særdeleshed de grønlandske medlemmer, hvis indstilling til sagen har været af afgørende betydning for det foreliggende forslag, vil kunne føle sig svigtet, hvis forslaget ikke gennemføres nu. Det samme ville være tilfældet, for så vidt angår landsrådet samt de grønlandske tjenestemandsorganisationer.

Med disse bemærkninger vil jeg anbefale

det foreliggende lovforslag til det høje tings velvillige behandling.

Endvidere skal jeg tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m. v.*, indeholdende bestemmelser om oprettelse af et Grønlandsråd.

Lovforslaget tager sigte på at gennemføre en af Grønlandsudvalget af 1960 vedtaget indstilling.

Formålet med forslaget er først og fremmest at skabe et fælles dansk-grønlandsk forum, hvor vigtige problemer af betydning for udviklingen i det grønlandske samfund kan drøftes mellem danske og grønlandske politikere med henblik på en tværpolitisk rådgivning af regering og folketing. Der er her tale om en videreførelse af tanken bag folketingets Grønlandsudvalg, idet Grønland i det foreslåede organ ud over som i folketingets Grønlandsudvalg at være repræsenteret ved de to for Grønland særlig valgte folketingsmedlemmer fremtidig også repræsenteres af medlemmer, valgt af det grønlandske landsråd. I et Grønlandsråd som det foreslåede vil danske og grønlandske politikere få mulighed for i fællesskab at afstikke de store linjer for Grønlandspolitikken. Man vil endvidere opnå, at repræsentanter for politiske partier i folketinget gennem deres arbejde i Grønlandsrådet vil få et indgående kendskab til de grønlandske problemer og deres baggrund og på førstehånd erfare, hvorledes den grønlandske befolknings folkevalgte repræsentanter bedømmer disse. På samme måde vil landsrådet gennem sine repræsentanter i Grønlandsrådet få mulighed for på en mere direkte måde end hidtil at fremføre den grønlandske befolknings og landsrådets ønsker og synspunkter og personlig lære de danske politikeres indstilling hertil at kende.

Forudsætningen for Grønlandsudvalgets vedtagelse og indstilling om oprettelse af et Grønlandsråd har været, at dette skulle betyde en styrkelse af den grønlandske befolknings indflydelse på udviklingen og herigennem ikke mindst en styrkelse af landsrådets stilling. Landsrådet skal som hidtil fremdeles have forelagt alle lovforslag og vigtige spørgsmål til behandling, og på dette punkt skal der ikke ske nogen indskrænkning, men i modsætning til hidtil